

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fibi'a acest'a va esi de doue ori pe luna, pone la regulare; era de a-ici incolo o data pe septimana, cu si pone acilea: Marti ser'a. — Prenumeratiunile se primescu in tote dilele.

Pretintu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi pre unu triluniu 1 fi. 50 cr. era pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu triluniu 2 fi. in v. a.

Tote stodiensiele si banii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului:
Aradu, strat'a Teleki, nrulu 27.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacse timbrale.
Unu exemplariu costa 15 cr. si se pote capeta in librari'a lui M. Klein jun d'in Aradu.

Presidentulu demisionatu.

— Tragi-comedia in unu actu si in versuri. —

Personele:

Dr. Cum-asià (?), presidentu.

Vai-la-noi, vice presidentu.

Muiatu in chisalitia,

Borzosiu la pene,

Boeriu-iesca,

Stirbu-ulescu,

Gavra u(r)su,

Juncanu, membru eschisu.

Maxima-simia,

Franga-langa,

Punte peste munte,

poporu.

membrii cu coda.

membrii fora coda,

Actulu se petrece in Sibiu, in sal'a semin.

(Finea.)

Scen'a IV.

Dr. Cum asià (!) si *Vai-la-noi*.

Vai-la-noi:

Vai! deca ai scii stapane,

Ce ne-ascépta si ce vine:

Mai toti membrii s'au decisu,

Ca pre Juncanu celu eshisu

Sà-lu aduca in apoi . . . .

Oh amaru, ce blamu pe noi!

Dr. Cum-asià (?):

Ei! dar ce e de facutu,

Cà-ci ecést'a-e de temutu. . . . .

Cum vomu potè evità

Curs'a pusa 'n calea mea?

Cà-ci eu me temu astadi tare,

C'oru avè partida mare.

Si Juncanu de-e reprimitu:

Eu atuncia-su ca trantitu.

Vai la noi!

Déra seiti cum ar fi bine?

Sà lasati numai pe mine:

Cà-ci io-oiu propune asià:

Ca sà 'ncepi prelegerea

D'in acea economia

Politica —

Dr. Cum-asià (?):

— Da, fia!

Vai-la-noi!

Si atunci n'oru avè rendu,

Sà mai vina la cuventu,

Pre Juncanu sà-lu reprimim;

Si éta ne mantuimu.

Dr. Cum-asià (?):

Ide'a e de minune; —

Dér de nu se voru supune?

Cà-ci de punu man'a pe peptu,

Ei ar fi sà aiba dreptu. . . .

Vai-la-noi!

Nu desperàmu, vom probá;

Ddiu ne-a ajutá

Si d'in ast'a a scapá.

Scen'a a V.

Totu acei'a, si *Maxima-simia*, *Punte peste munte*, *Franga-langa* si *Borzosiu la pene*.

Maxima-simia:

Domniloru! toti seiti pré bine,

Dér mai bine decâtu mine,

Cà Juncanu a fostu eschisu,

Ca Adam d'in paradisu;

Dér, domniloru, eu vi spunu,

C'ati facutu unu faptu nebunu,
Unu lucru necugetatu;
Deci trebue reparatu.
Pre Juncanu de-lu rechiamamu:
Conscienti'a ni 'mpacamu. —

Vai-la-noi:

Domniloru! vi dau unu sfatu
Fórte bunu pentru urmatu:
Sà lasamu asta cestiuene,
Cà ne duce 'n peritiune;
Dér mai multu vomu profitá,
Déca toti vomu auscultá:
Presidentulu sà ni tia,
Prelectiuni d'economia.

Punte peste munte:

Eu d'in contra vi propunu,
Cà ar fi lucru mai bunu,
Sà desbatemu si lucràmu,
Chiar acum, déca potemu,
Pre Juncanu sà-lu repriimim;
Càci cu ast'a-i detorim.
N'a comisu nici unu pecatu,
Sà nu fia neiertatu.
*Cà-ci n'a facutu pe placere
Domnului de la putere?
Elu sà fia pedepsitu
Ca si celu ce-a omoritu. . . . .*

Dieu, pedéps'a e cam mare
Si 'n statute basa n'are.

Borzosiu la pene:

Pone candu vomu suferi,
Asti'a domni a ne gozi.
Domnule! ca presidentu,
Nu li mai dá loru cuventu.

Franga-langa:

Domnulu Borzosiu ce gandesce,
Candu de astea ni vorbesce?
Dér fiindu cam auscultatu,
Pon' cu totii ati gatatu,
Déca veti avè placerea?
Voiu sà-mi dau si eu parerea:
— Juncanulu nu a comisu
Unu pecatu de-a-fi eschisu,
Si — de-e verb'a de gresitu —
Neci presidulu nu-e scutitu.
Haidati dér sà-i impacamu,
Pre Juncanu sà-lu rechiamamu,
Si cu ast'a amu scapatu
De faptulu necugetatu. . .

Dr. Cum-asià (?):

Domniloru! fiindu-cà vreati
Pre Juncanu sà-lu rechiamati,
Si fiindu-cà v'am promis,
Candu Juncanu a fostu eschisu,
Cà de vreti, a-lu rechiamá:
Eu demisi'a mi-oiu dá;
Deci ve rogu, ca s'o primiti,
Si la multi ani sà trairi!
Si apoi demisiunea mea
Nu se póte revocá.
Vi multiumescu totu-odata
Pentru increderea data, —

Si acum me recomendu
De susu pone la pamentu.

(Esu toti.)

Scen'a a VI.

**Gavra-u(r)su, Vai-la-noi, Stirbu-ulescu,
Borzosiu la pene si Muiatu in chisalitia.**

Vai-la-noi:

Acum ce e de facutu?
Pre presidentu l'amu perdutu.
Vedi asti'a ni-au datu de capu
Si 'n pele nu mai incapu.
Ei nu seiu cà nu-e usioru,
Candu te puni c'unu profesor;
Te póte neferici,
Si 'n secunda-a te trantí.

Gavra u(r)su:

A! d'a-poi dór voi nu sciti,
Cà-su toti ómeni iscusiti,
Si chiar de s'ar incercá,
In secunda a-i bagá:
Me crede cà, dupe mine,
Si-da cinstea pe rusine.

Stirbu-ulescu:

Haidati noi sà incercàmu,
Si érasí sà-lu rechiamàmu!

Borzosiu la pene:

Bine! haidati l'omu rugá,
Si credu cà n'a refusá.

Muiatu in chiselitia:

Bravo! haid' sà li-aretàmu
Acelor'a cin' suntemu. . . . .
Cà de si la inceputu
Noi cu ei am consentitu,
Dér *parol'a-e unu cuventu;*
Dati mantéu'a dupa ventu! . . .

Scen'a a VII.

Totu acei'a si **Dr. Cum-asià (?)**:

Vai-la-noi:

Noi toti te rogàmu cu bine,
Sà nu ne dai de rusine:
Presidulu sà-lu repriimesci,
Ca pre noi sà ne scutesci.

Dr. Cum-asià (?):

Nu se póte, sciti pré bine,
Sà-mi dau cinstea pe rusine;
Eu cuventulu mi l'am datu
Candu de-a-colo am plecatu,
Ca sà nu-mi mai facu necasu,
Sà fiu altor'a de hazu.

Toti:

Te rogàmu pe Dumnedieu,
Ca sà nu ne lasi la reu,
Sà nu fimu totu de ocará
La partid'a cea contrará.

Dr. Cum-asià (?):

Bine bin', m'oiu socoti,
Si póte cà voiu veni.

Scen'a a VIII.

Dr. Cum-asiá (?):

Dieu lucrulu e cam ciudata
 Si e fórte incurcatu;
 Pe ce cale sà pornescu?
 La tienta sà nimerescu.
 Déc' así priimí: ar fí bine; —
 Da-mi dau cinstea pe rusine;
 Sà nu priimescu: totu asfa, —
 Cà-ci e 'n blamu persón'a mea.
 Déra totusi voiu priimí,
 Cà nu lumea tóta-a scí,
 Cà nu sum omu de parola,
 Si am minte cam usíora. . . .
 De contrari mi-a fí rusine;
 Dér va trece preste mine.
 Si ca mani voru fí uitatu,
Cà eu insumi m'am blamatu.....
 Ér acei bieti nàtârài,
 Cari sunt aderentii mei,
 Intru multi ani sà traiésca,
„Còdele“, *) sà le 'multiésca. . . .

Cortin'a cade.

Gur'a intieptului.

Natur'a e impartita in 3. regnuri mari: regnulu animale, regnulu vegetale, si regnulu minerale.

Omulu face parte d'in primulu regnu, elu e in consecintia unu animale. Si cu tóte astea, unu cunoscutu alu meu, cu o inalta positia in societate s'a superatu candu i-am dísu: „Buna diu'a, dobitocule!“
 Curiosu! . . .

Románii tieneau fórte multu la stramosii loru: nu numai ii stimau, ci ii adorau chiaru.

Stramosii lui Cesaru se urcau pone la Venus. die-iti'a frumusetii. Dér mai susu de diei nu cantau stramosi, pentru-cà nu sciau pe unde sà-i caute.

Noi amu mersu mai departe in privinti'a acést'a: Darwin ni-a descoperitu pre cei mai vechi stramosi, pe momitie.

Ca descendinti ai romaniloru, o consideratia sublima ce portau ei deiloru, s'a transmisu si nóa, cà-ci:

„Tu, ce esci o fee . . . .

Din'a mea d'in raiu.“ scl.

Dicemu unei femei, candu voimu a-i spune, cà e mai pre susu de totu ce-e omenescu. Tienendu inse in séma progresulu ce am facutu, in privinti'a acést'a, ar trebui sà dicemu, si cu dreptu cuventu:

„Tu ce esci momitia, ...

Maimuti'a mea d'in crangu,“ scl.

Si a-poi nu vedemu adi maimutie de cea mai perfecta specia pr'ntre femei? . . . .

Nu se gasesce de càtu o singura scòla mare pentru tacere: mórtea; nu se gasesce de càtu o singura scòla mare pentru elocintia: facerea de detorii; nu se gasesce de càtu o singura scòla mare pentru abnegatiune: platirea detoriilor.

de la litere.

Red.

Ori-ce durere a omului se curéza in 3. moduri: alopaticu, hidropaticu si homeopaticu; alopaticu pr'in — societate, hidropaticu pr'in — lacrimi, homeopaticu pr'in — singuretate.

Singuretatea e homeopati'a spiritului si a animei.

Solону dîcea: „Nu trebuie sà laudàmú pre nimene d'in caus'a averei sele.“

Solону — respunde „Romani'a libera“ — va permite sà rida nitielu diuaristii de domni'a-lui.

Devis'a diuaristiloru este: „Lauda pre ori-cine pentru averea sa!“ Nu tocmai asîe multu pentru cà e avutu, ci pentru ca sà se faca ei avuti . . . . .

Magazinulu lui „Gur'a-Satului.“

Aflàmú in diurnalulu „Romani'a libera“ unu anuciú publicatu dejá mai de multe ori, d'in cuventu in cuventu totu in testulu urmatoriu:

„Perfection.“

Madam S. A. Allen's

Stimate Restorate Poriloru.

Aduce tot déuna in plina joneta si le dea vie, crescere si fromosete. Infloenti'a ridicale siguru si Tot o-data departe pori alte. Acestà nu este boé decat unu Remed natural.

*Ade verate qualita
 Este in hirtu rossa*

Primul Magazin si Fabrica se afla la 114. & 116., Southampton Row, London, England.

Este de vândiare la tôte Confectiarier si Parfumeri si la Archimici Englese.

Vendiarea en gros la dnii Appel & C-uite, en detail la principalele magazinuri.

— Este óre acestu anuciú publicatu in limb'a cea frumósa d'in Romani'a, ori e in cea paserésca?! Mai curiosu inse este, ca noi, cei din Ungari'a, sà dascalimu pre cei d'in Romani'a pentru nescari grésiefi limbistice!

— A-poi de, sà ni facemu si noi o-data hazu; destulef amu inghititu! (S.)

Tand'a si Manda.

T. Scii ce va sà dica „Scòla comuuale“ in tîr'a nóstra?

M. Ce?

T. A invetiá pre romani, ca sà se róge in limb'a magiara . . .

M. Nu se póte atà'a pîstia de la guvernatori.

T. A-poi deca nu credi, du-te, să vezi la Rodn'a, in Transilvani'a. — Ce asi mai ride, să intorni si tu de a-colo a casa cu „Mi atyánk“ in gura . . . . .

Trénc'a si Flénc'a

T. Óre ce mai vreu stapanii unguri cu acea scatura, cã s'au pusu a invetiã fetele nãstre, in fia-cãre Domineca, ca sã se rãge lui Ddiu, in limb'a un-greaca?

F. Ca fetierii de unguri sã le pãta luã de socii, si astã cu incetulu cu incetulu sã ne desnationalizeze pr'in casatorii.

T. Au gãst'o. Ei de l-ar dá Ddiu acestu gandu, ca sã amble in petite cu drõi'a, cã a-poi sã veda lu-mea, cum ar capitulã ei cu penele ei de cocosu, cu sínorele si cu pintenii lor cu totu d'inaintea *neveste-loru romane!* Au mai patitu-o si alti viteji! (§.)

Diferitu modu de propunere.

In satutiulu losastelu:

Scolariulu celu micu alu dascalului celui mi-cu asie in-cepe canta-rea apostolului in ba-serica:

„Cetirea epistotei a san-tului apostolu Paulu cãtrã efeseni.“

Latinisatu, ce-e dreptu, dér incai pe intielesu.

In orasiulu Aradu:

Éra scolariulu celu ma-re alu dascaliloru celoru mari dela institutulu pe-dagogicu-teologicu celu mare asie mi ti-lu canta:

„Cãtrã efeseni a cartii santului apostolu Pavelu cetire.“

Va sã dica neci latinisatu, neci vulgariu, dér neci pe in-tielesu; ei éca unu hodoroscu-trosu. Ce va fi caus'a: ori cã dascaliloru celoru mari pucinu li pasa de inaintarea limbei, ori cã sunt ómeni, cu chici? Siguru. un'a d'in dóue. Avisu sinodului eparchiotu!

Gur'a orasiului.

(§.) In cafanari'a rimlenésea V, d'in A., dílele trecute, s'a arangiatu o panorama nationalnicésca cu tablouri vii, in cari figurile cele mari de omu se representara pitici, standu in atacu unulu contr'a altui'a cu tréscuri si bombesce d'al'de lui Bot'a si impresorati de focu *benga-licu*, adica, dupa ce cu-ventulu *benga* in limb'a tiganésca insémna „dracu“, potemu dice, cã persónele se vedeau in *furia dra-césca*. D'in publiculu asistentu unii compatimiau mi-cusforarea persóneloru d'in jocu, éra altii, la prive-liscea lor, more patrio, chefu si-faceau.

Déra la urm'a urmeloru panoram'a s'a deschisu spre a prevesti sosirea tãrgului de tíera in A., si o scimu bine, cã *tãrgu fore tiganã* nu se pôte chibzui.

(§.) In Dominec'a penultima avui *rara* noro-cire, sã vedu unu pastoru sufletescu, dísu „pop'a intieligentiei (!),“ suindu scar'a catedrei d'in baseric'a d'in Aradu. Si la acésta estraordinaria vedenia in-voluntariu mi-veni sã facu cruce, dreptu multumire, cã musicatur'a mea in unulu d'in numerile acestui organu totu avú ce-va resultatu.

Ba inca frumosu resultatu. Cã-ci poftimu, bu-hele, cari de ani intregi, locu de prihana avusera in aceeași catedra, la reversarea lumineloru candide a le acelu popa „alu intielegintiei,“ ca draculu de temãia, fugira d'in catedra sã-si cerce, betele de ele, altu locu intunecosu; dér sormanele inca nu is-butira asta data sã iésa d'in baserica, cã-ci, in cur-sulu lor orbisiu, se acatiara cete tóte in mregea cea désa a paianginiloru de pe plafonulu basericeii.. Grigiti acum preoti, ca sã nu-si reiee buhele refu-giulu lor éra-si in catedra!

De pe la cas'a satului.

Dlui *Ioane Covaciu* in C. m. — findu-cã am mai dispusa de nri de la inceputulu anului curinte, ti-am satisfacutu cererea, si pr'in urmare abonamentulu DTale l'am inregistratu pe semestrulu I. Ti dorescu, ca d'in titulatura cãtu mai curendu sã dispara „asp. de,“ avendu atunci si eu mai pefinu lucru cu scrierea adresei.

Autoriulu de la „Presidentulu demisionatu.“ ti gratulezu! si te rogu a continuã cu de aceste. De discretiune poti fi siguru. Chiaru d'in ast'a cauza nu ti-am tramisu nrulu 3.; dér acum ti l'am inaintatu la adres'a indicata. Astufeliu voiu urmã si cu nrulu 4.

Dlui *Dionisiu Popoviciu* in A. m. — A-poi da, cu 50. cr. ai tra-misu mai multu, ceea ce ti se va sci in costulu abonamentulu pe trilu-niulu alu 2-le, séu in cãtu asta dispositia nu te-ar multumi, prisosulu ti-lu voiu inapoiã. La dorintia, ti am speduitu acum si nrulu 1.

PUBLICATIUNI TACSABILI.

2.

6-3.

Negutiatori'a

la

„mãfi'a nãgra“

ca l'una

FRANCISCU si EDUARDU TONES

d'in Aradu, in piat'a principale,

si-recomenda stabilementulu ei bine aprovisionatu cu d' al'de **droguele, bacani, specerii, articuli de coloratu, farine de vapóre, sementie** pentru **economii si gradine, papire si feliu de feliu de alte recuisite de scrisu si cu ape minerali totu de-a-un'a prospete.**

Tóte aceste cu pretiurile cele mai eftine.

Comandele d'in provincii le efectuéza la momentu pr'in posta, punendu in contu dupa fia-care statiune numai portulu de cruceri 33. la o greutate de 5 chilo.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu: **Mircea V. Stanescu.**

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.

Mircea V. Stanescu